
ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา
The Impact of Tourism Affects the Local Community of Khong District,
Nakhon Ratchasima Province

¹กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (Kittisak Klinmuenwai)

²จุฑาทิพย์ สุจริตกุล (Juthathip Sucharitkul)

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

¹(Department of Tourism and Hotel, Faculty of Business Administration, Vongchavalitkul University)

²คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชฎภาควัย

²(Faculty of Political Science and Public Administration, Rajapark Institute)

Email: kittiya_kitty@hotmail.com, kittisak_kli@vu.ac.th

Received October 11, 2021; **Revised** January 29, 2022; **Accepted** February 5, 2022

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the demographic characteristics of people in the community towards community-based tourism in Khong District, Nakhon Ratchasima Province 2) to study the impact of tourism on the local community in Khong District, Nakhon Ratchasima Province, in terms of both positive and negative results. This study was quantitative research. The samples used in this study were 400 local people in the community of Khong District, Nakhon Ratchasima Province. The data collection method was a questionnaire that had a reliability of 0.96%. The data were analyzed by using descriptive statistics and inference statistics, a frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and statistic analysis of variance, ANOVA, to test the hypothesis. The results showed that 228 of the respondents were male, 142 persons aged between 40–49, 275 persons were in marital status, 245 persons graduated with bachelor's degree, and 131 persons had an average monthly income between 20,001–25,000 baht. The positive impact of tourism on the local community reviewed that the significant highest level of decision making was the economy in general, followed by the environment, and culture and society respectively. There was no different positive effect on local tourism at the statistical significance level of 0.05. For the negative impact, at the significant lowest level was the economy,

followed by the environment, society, and culture respectively. There was no different negative effect on local tourism at the statistical significance level of 0.05.

Keywords: Impact of tourism; Local Community; Khong District, Nakhon Ratchasima Province

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านผลบวกและด้านผลลบ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือประชากรในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t-test และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 228 คน มีอายุ 40 – 49 ปี จำนวน 142 คน มีสถานภาพสมรส จำนวน 275 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 245 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–25,000 บาท จำนวน 131 คน สำหรับข้อมูลผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านผลบวก มีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคมตามลำดับ และมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านผลลบ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนข้อมูลผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านผลลบ มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดในด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านวัฒนธรรมตามลำดับ และมีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านผลลบ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ผลกระทบของการท่องเที่ยว; ชุมชนท้องถิ่น; อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

บทนำ

การสำรวจเทรนด์การท่องเที่ยวในประเทศไทยปี 2563 โดย Airbnb พบว่าร้อยละ 84 ต้องการท่องเที่ยวแบบใช้ชีวิตเหมือนคนท้องถิ่น ในรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนและใช้จ่ายไปกับร้านอาหารในชุมชน มากที่สุดกว่า 1.7 พันล้านบาท และจากข้อมูลของ Expedia ที่ทำการเจาะลึกข้อมูลการท่องเที่ยวในปี 2562 พบว่า นักท่องเที่ยวนิยมเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น ที่อยู่ในเมืองหลัก เช่น เชียงใหม่ นครราชสีมา ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น และเมืองรอง เช่น ลำปาง สกลนคร น่าน พัทลุง เป็นต้น และมีอัตราการท่องเที่ยวลักษณะนี้เพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปี 2561 สะท้อนให้เห็นว่าการท่องเที่ยวตามรอยวิถีชีวิตของชุมชนต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ในด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Government Savings Bank Research Center, 2020)

จังหวัดนครราชสีมา หรือที่เรียกว่า “โคราช” เปรียบเสมือนประตูสู่ภาคอีสาน ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พร้อมด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้านรวมถึงอารยธรรมขอมโบราณ และยังมีสินค้าที่มาจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ คำว่า นครราชสีมา เกิดจากการรวมชื่อเมืองโบราณสองเมือง คือ เมืองโคราชและเมืองเสมา ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอโนนสูง และเคยเป็นที่ตั้งของชุมชนโบราณหลายแห่ง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยที่มีการเผยแพร่ของวัฒนธรรมทวารวดี และวัฒนธรรมแบบขอมเข้ามาในดินแดนแถบนี้ เคยมีฐานะเป็นเมือง “เจ้าพระยามหานคร” เช่นเดียวกับเมือง นครศรีธรรมราชทางภาคใต้ มีอำนาจปกครองหัวเมืองน้อยใหญ่ในอีสานหลายแห่ง จนมาถึงปัจจุบันก็ยังคงความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลางทางด้านคมนาคม เศรษฐกิจของภาคอีสานจนถึงปัจจุบัน (Tourism and Sports Office, Nakhon Ratchasima Province, 2020)

อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวชุมชนทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีภูมิประเทศที่มีวิวทิวทัศน์และสถานที่ทางธรรมชาติที่สวยงามอีกหลายแห่ง และในฤดูกาลต่าง ๆ จะมีผลผลิตให้เก็บเกี่ยวแตกต่างกันไป เช่น ข้าว, อ้อย, มันสำปะหลัง นอกจากอาชีพหลักในการทำไร่ทำนาแล้ว ชาวบ้านในอำเภอคง ยังมีอาชีพเสริม คือ ข้าวกระยาสารที่ เป็นผลิตภัณฑ์ ของชุมชนสินค้า OTOP มีการส่งเสริมการผลิตสินค้าในครัวเรือนที่สามารถจัดจำหน่ายและสร้างรายได้สู่ชุมชนและ ครัวเรือน จึงมีการรวมของคนในชุมชน ได้แก่ กลุ่มทอเสื่อ กลุ่มทอหมอนบ้านปรางค์ กลุ่มแปรรูปกล้วย กลุ่มกะหรี่ปั๊พ กลุ่มผลิตแยมผลไม้ กลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ดนางฟ้า กลุ่มพริกแกงปลาร้าบอง กลุ่มขนมข้าวแต่น กลุ่มกล้วยตาก กลุ่มไม้กวาดจากก้านมะพร้าว ฯ ทั้งหมดนี้เป็นวิถีชีวิตชุมชนเรียบง่ายพอเพียง ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติ กันมาแต่ช้านาน และความสนใจต่อกันของคนในพื้นที่เปรียบเสมือนดังญาติพี่น้องคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน แต่ยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลักได้ จึงเกิดโครงการ “เชิญมาเที่ยว บ้านฉัน” ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และมีสถานที่ที่มีสิ่งที่น่าสนใจ เป็นที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจได้ (Tourism Authority of Thailand, 2020) ถือได้ว่าชุมชนในอำเภอคง ที่มีความน่าสนใจตามรอยวิถีดั้งเดิมของการท่องเที่ยวชุมชน เป็นอย่างมาก และยังสามารถทำให้ชุมชนได้รับความนิยมและเกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชนเพิ่มขึ้น แต่ก็อาจสร้างผลกระทบด้านลบต่อชุมชนตามมาได้ จากการท่องเที่ยวชุมชน ที่มาพร้อมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างถิ่น รวมไปถึงขีดการรองรับของคนในพื้นที่ และผลกระทบด้านบวกที่ทำให้คนในชุมชนมีกิจกรรมและรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงเป็นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้คนภายนอกรู้จักชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว จะเป็นแรงดึงดูดให้ผู้ประกอบการจากภายนอกเข้ามาลงทุนในชุมชนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อชุมชน ประกอบกับชุมชนอาจยังไม่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ การวางแผนเพื่อความยั่งยืน หรือแม้กระทั่งการปรับตัวต่าง ๆ ที่อาจจะไม่ทันตามสภาพเหตุการณ์ภายในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น วิถีชีวิตดั้งเดิม อาจถูกกลืนหายไปตามผู้ที่เข้ามาเยือน หรือบุคคลภายนอกเข้ามาแทนผู้คนในชุมชนเดิมที่ย้ายออกไปอันอาจเกิดจากการขายที่ดิน และการถูกบุกรุกพื้นที่ หรือปัญหาทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของชุมชนเสื่อมโทรม เป็นต้น (Mueang Khong Sub-district Municipality, Nakhon Ratchasima Province, 2020)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากคนในชุมชนยังอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ที่ต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิต และมีชีวิตผูกพันอยู่กับธรรมชาติ และวิถีทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างแนบแน่น เมื่อมีการ

พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเกิดขึ้น ทำให้ชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อชุมชนท้องถิ่น ทั้งด้านบวกและด้านลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะทราบถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม และความต้องการของคนในชุมชนในเขตอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอคง จังหวัด นครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านผลบวก และด้านผลลบ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัด นครราชสีมา ในด้านผลบวกและด้านผลลบ ประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้าน สิ่งแวดล้อม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนอำเภอคง จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 79,508 คน (Civil Registration Office Khong District, Nakhon Ratchasima Province, 2020)

ขอบเขตด้านพื้นที่ ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยนี้ดำเนินการระหว่างเดือน เมษายน พ.ศ. 2563 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2564

สมมติฐานของการวิจัย

1. ลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้าน ผลบวก แตกต่างกัน

2. ลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลลบ แตกต่างกัน

ทบทวนวรรณกรรม

การท่องเที่ยว โดยองค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO, 2014) ให้ความหมาย “การท่องเที่ยว” ว่าการเดินทางใด ๆ ก็ตามเป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้ 1) การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติ ไปยังที่อื่น เป็นการชั่วคราว แต่ไม่ใช่ไปตั้งหลักแหล่งเป็นการถาวร 2) การเดินทางนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ ไม่ใช่เพื่อทำสงคราม 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่ประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตรเพื่อความเบิกบาน บันเทิงรื่นรมย์ เพื่อเล่นกีฬาต่าง ๆ เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้และเพื่อติดต่อธุรกิจ และแนวคิดของ

Davidson (1995) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยว คือ การเดินทางออกจากบ้านพักเป็นการชั่วคราว ระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อไปเยี่ยมญาติมิตร หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อน เล่นกีฬา การประชุม สัมมนา เป็นต้น และตามแนวคิดของ Silparcha (2003) กล่าวว่า การท่องเที่ยว เป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของสังคม ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับระบบอื่นของสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งระบบการเมือง เศรษฐกิจ และระบบอื่น ๆ ของประเทศนอก จากนั้นภายในระบบการท่องเที่ยวยังมีระบบย่อย ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น การท่องเที่ยวในเชิงระบบ จะทำให้สามารถเข้าใจสภาพและความเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน ซึ่งต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบหน้าที่แต่ละองค์ประกอบ และความสัมพัทธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น ระบบการท่องเที่ยวสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) 2) การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) และ 3) การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing)

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว คือการเดินทาง (Travel) หมายถึงการเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสันทนาการ โดยการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปเป็นการชั่วคราว แล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีแนวคิดที่หลากหลาย อาทิ Cohen & Uphoff (1981) ได้ให้ความหมายบทบาทของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นการร่วมกันใช้ประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น การมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาตามขั้นตอน 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เช่นเดียวกับ Aderhold (2011) ให้ความสำคัญเห็นถึงการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่า การแสวงหาผลประโยชน์ของผู้ประกอบการนำเที่ยวในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน แต่ความเป็นจริงแล้วผลประโยชน์ไม่ได้ตกถึงชุมชน หรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างแท้จริง ปัจจุบันลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเดินทางที่สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาธุรกิจนำเที่ยวโดยตรงแล้ว ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวคุณภาพที่เกิดขึ้น เป็นสาเหตุที่ทำให้การตลาดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องการการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน เพื่อที่จะทำให้เกิดการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวคุณภาพให้กับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางและจัดการโดยชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ โดยเข้าร่วมในบางขั้นตอนหรือทุกขั้นตอนเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยการกระทำผ่านกลุ่มคน หรือองค์กรโดยประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เช่น 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม (Implementation) และ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นต้น

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แม้ว่า การท่องเที่ยวจะนำผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเข้ามาสู่ชุมชนท้องถิ่น และประเทศอย่างมากมายมหาศาล แต่ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ส่งผลกระทบต่อมนุษย์หลากหลายประการเช่นกัน ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวนั้น มีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ และจาก

การศึกษาพบว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มักจำแนกผลกระทบจากการท่องเที่ยว ออกเป็น 4 ด้านด้วยกัน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับ Bruner (1996) กล่าวว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก นั้นช่วยสร้างงานและสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่น หลาย ๆ พื้นที่การท่องเที่ยวช่วยให้คนท้องถิ่นมีงานทำไม่ต้องอพยพไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้ครอบครัวและชุมชนไม่ต้องแยกกันอยู่ ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอาจมีส่วนกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจและสนใจวัฒนธรรมของตนมากขึ้น สนใจศึกษาค้นคว้า และรื้อฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ ช่วยต่อชีวิตให้แก่หัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรี ศิลปะ การแสดง ฯลฯ มิให้สูญหายไป และ Ministry of Tourism and Sports (2011) ได้เพิ่มเติมว่าการท่องเที่ยว ทำให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรมประเพณี เนื่องจากมีการนำวิถีชีวิตชนบทรวมและประเพณีของสังคมไทยมาเป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวมากขึ้น หากไม่มีการระมัดระวังในจุดนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นคือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเนื้อหาเดิมของประเพณีวัฒนธรรมเดิมที่นำมาเป็นจุดขาย กลายเป็นรุ่มเน้นความสวยงาม อลังการ ลดความประณีต ลดทอนขั้นตอนที่เป็นเนื้อหาเดิม สิ่งที่น่าเสียดายคือการแสดงที่ตื่นตาตื่นใจจะเลยความเป็นวิถีชีวิตและคุณค่าที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ อีกทั้งในทางอ้อมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดกิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ตามมา ได้มีส่วนทำให้สายสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ต่างมุ่งหวังจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้น มากกว่าการสืบทอดอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ แต่กระนั้นการท่องเที่ยว ก็มีผลดีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นหรือประเทศเอาไว้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว หากไม่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรมอันเป็นมรดกและเอกลักษณ์ของสถานที่อาจเสื่อมหรือสูญไปก็เป็นได้ พร้อมกันนั้น Porananon (2005) ได้กล่าวให้เห็นถึงปัญหาอาชญากรรมทางการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่ค่อยมีคนกล่าวถึงนัก คือการเข้ามาหาผลประโยชน์จากกลุ่มนายทุน โดยการปลอมตัวเป็นนายทุนท้องถิ่น เพื่อให้กว้านซื้อที่ดินชุมชนในราคาถูก และเมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นที่ดินจึงเป็นของมีค่า และสามารถสร้างมูลค่าได้สูงมาก แต่ในทางกลับกันเจ้าของที่ดินดั้งเดิมได้รับผลประโยชน์น้อยมาก ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นตัวอยางของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยรัฐบาลและกลุ่มนายทุน ซึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่กำจัดผู้อาศัยในท้องถิ่นให้ออกไปจากการพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นของตนเอง

สรุปได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ แต่ขณะเดียวกันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ยังส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ และสามารถจำแนกผลกระทบได้ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผลกระทบทางด้านบวกที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดรายได้สร้างงานให้ชุมชน สร้างผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชน และมีการพัฒนาด้านการตลาด ส่วนผลกระทบทางด้านลบ คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพหลัก เช่น การเปลี่ยนแปลงอาชีพจากชาวไร่ชาวนามาทำงานด้านการท่องเที่ยว จะทำให้เกิดปัญหาผลิตผลการเกษตรลดลง ในขณะที่ความต้องการเพิ่มมากขึ้นในชีวิตประจำวันก็เพิ่มขึ้น ทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ 10 ตำบล อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 79,508 คน (Civil Registration Office Khong District, Nakhon Ratchasima Province, 2020)

2. การกำหนดขนาดตัวอย่างจากนักทอ้งเที่ยวและประชากรในพื้นที่ ซึ่งคำนวณโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Yamane (1973) กำหนดให้มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ค่าที่คำนวณได้จากสูตร มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้ารายละเอียดต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย พร้อมทั้งมีการหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการหาค่า IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index) พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจน และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อมั่นเพียงพอ (Cronbach, 1984)

4. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งโครงสร้างคำถามให้ครอบคลุมลักษณะประชากรศาสตร์ และผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ที่เกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านผลบวกและด้านผลลบ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งกำหนดตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1932) ซึ่งผู้ตอบจะเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว เพื่อสรุปความคิดเห็น หรือตอบตามที่ปรากฏตามระดับมาตราวัด โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้ 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด และข้อเสนอแนะโดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้อำเภอคง แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 ตำบล และแบ่งการเก็บแบบสอบถามโดยการสุ่มแบบสัดส่วน รวม 10 ตำบล โดยการคัดเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Selection) ในช่วงเดือนสิงหาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2563 จนครบ 400 ชุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผล และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS โดยวิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ (1) ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) (2) ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวด้านผลบวกและด้านผลลบ (Jittangwattana & Srikhampha, 2014) ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยการแปลผลคะแนนจะใช้การตัดสินแบบอิงเกณฑ์ในการวัดครั้งนี้ ออกเป็น 5 ระดับ ใช้สูตรการคำนวณหาอัตราภาคขั้น

$$\begin{aligned} \text{อัตราภาคขั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนขั้น} - 1} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จะได้เกณฑ์การวัดระดับคะแนนที่แบ่งเป็น 5 ช่วง ดังนี้ 4.21-5.00 = มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด, 3.41-4.20 = มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก, 2.61-3.40 = มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง, 1.81-2.60 = มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย, 1.00-1.80 = มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิจัยครั้งนี้มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) จะใช้อธิบายถึงลักษณะข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ในการอธิบาย และสถิติเชิงอ้างอิง หรือสถิติเชิงอนุมาน (Inferential or Inductive Statics) จะใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลบวกและทางด้านลบ ได้แก่ ค่าทดสอบ t-test เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา และจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova: f-test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละลักษณะทางประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 อายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลบวก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมาทางด้านผลบวก ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ด้านเศรษฐกิจ	4.40	0.44	มากที่สุด
2. ด้านสังคม	4.07	0.66	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	4.23	0.42	มากที่สุด
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.26	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.22	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลบวก ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, SD =

0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก 3 ด้าน ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.44$) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.56$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.42$) และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.07$, $SD = 0.66$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลลบ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลลบ ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ด้านเศรษฐกิจ	2.85	1.12	ปานกลาง
2. ด้านสังคม	1.38	0.33	น้อยที่สุด
3. ด้านวัฒนธรรม	1.33	0.29	น้อยที่สุด
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	1.46	0.40	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	1.75	0.37	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลลบ ในด้านต่าง ๆ ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.75$, $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านผลลบ 1 ด้าน ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.85$, $SD = 1.12$) มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 1.46$, $SD = 0.40$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 1.38$, $SD = 0.33$) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 1.33$, $SD = 0.29$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยข้อมูลด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยความคิดเห็นผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก 3 ด้าน ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสังคม

ผลการวิจัยข้อมูลด้านผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยความคิดเห็นผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้านพบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ 1 ด้านที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและด้านวัฒนธรรมตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลบวกแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็น ของผลกระทบของการท่องเที่ยว ต่อชุมชนท้องถิ่นด้านผลบวก	ลักษณะประชากรศาสตร์ ของคนในชุมชนท้องถิ่น				ระดับ การศึกษา	รายได้ เฉลี่ย ต่อเดือน
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับ		
1. ด้านเศรษฐกิจ	0.61	0.77	0.17		0.47	0.11
2. ด้านสังคม	0.36	0.21	0.23		0.59	0.70
3. ด้านวัฒนธรรม	0.29	0.02*	0.31		0.40	0.59
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	0.02*	0.24	0.45		0.12	0.10
ภาพรวม	0.29	0.07	0.18		0.46	0.60

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อกรท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลบวกในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลลบแตกต่างกัน

ระดับความคิดเห็น ของผลกระทบของการท่องเที่ยว ต่อชุมชนท้องถิ่นด้านผลลบ	ลักษณะประชากรศาสตร์ ของคนในชุมชนท้องถิ่น				ระดับ การศึกษา	รายได้ เฉลี่ย ต่อเดือน
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับ		
1. ด้านเศรษฐกิจ	0.21	0.54	0.03*		0.21	0.69
2. ด้านสังคม	0.17	0.14	0.30		0.04*	0.13
3. ด้านวัฒนธรรม	0.27	0.13	0.63		0.03*	0.38
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	0.18	0.68	0.79		0.39	0.00*
ภาพรวม	0.54	0.72	0.115		0.47	0.23

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐานที่ 2 พบว่าลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นทางด้านผลลบในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ 1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก ไม่แตกต่างกันในภาพรวม และมีปัจจัยความคิดเห็นผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับ และลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ ไม่แตกต่างกันในภาพรวม และมีปัจจัยความคิดเห็นผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ ของคนในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Konsila (2012) ผลกระทบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ด้านเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน และยังทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แต่เกิดปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ในชุมชน และปัญหารายได้ที่ไม่สม่ำเสมอตามฤดูกาลท่องเที่ยว ผลกระทบด้านสังคม คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว ในด้านลบเกิดการหลอกลวง เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ส่วนผลกระทบด้านวัฒนธรรม การท่องเที่ยวช่วยฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว ในด้านลบเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและศีลธรรมของคนในชุมชน ในส่วนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวมีส่วนในการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณูปโภค แต่ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวก็ทำให้เกิดปัญหาเรื่องขยะในแหล่งท่องเที่ยวเช่นกัน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Youngdee, Ghuangpeng & Polkerd (2015) ที่พบว่าการท่องเที่ยวชุมชนของปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ มีผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อชุมชนรอบปราสาทเหล่านี้ทั้งทางตรง คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่พักและธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มได้รับรายได้หลักจากการท่องเที่ยว โดยการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว มีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน มีการจ้างงานกับสมาชิกในชุมชน ขณะที่ผลทางอ้อม คือ การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ และการสร้างงานแก่คนในชุมชนในหลายระดับ เพราะนอกจากรายได้รายได้ที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก และธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่มได้รับ มีการนำไปเป็นค่าจ้างแก่สมาชิกในชุมชนแล้ว ธุรกิจเหล่านี้ยังมีความต้องการสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งไม่สามารถผลิตเองได้จำเป็นต้องพึ่งพาธุรกิจอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในการบริการ ส่งผลให้ธุรกิจอื่น ๆ เกิดการจ้างงานในธุรกิจของตนและซื้อสินค้าจากธุรกิจอื่น ๆ เพื่อมาจำหน่ายแก่ธุรกิจที่พัก อาหารและเครื่องดื่มต่อไป นอกจากนี้ในส่วนของลูกค้าจ้างเอง เมื่อได้รับเงินค่าจ้างก็นำมาใช้จ่ายซื้อสินค้าเพื่อการอุปโภคและการบริโภคกับร้านค้าของคนใน

ชุมชน ดังนั้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวสามารถสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชุมชน การมีรายได้จากการท่องเที่ยวนี้เองก็ยังสามารถกระจายไปสู่ท้องถิ่นมากมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Likitsarun (2019) พบว่าระดับของผลกระทบทางการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจมากที่สุด ได้แก่ กระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวไปสู่ประชาชนในพื้นที่

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านผลบวกและในด้านผลลบ

อภิปรายผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลบวก

1. ด้านเศรษฐกิจ พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดในการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรคอาชีพ และการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Krachaechan (2020) ที่พบว่า ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนทางสังคมในด้านบวกในระดับดีมากทางด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องมาจากในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งนักท่องเที่ยวจะนำเงินมาใช้จ่ายในการท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการเช่าที่พัก ซื้ออาหาร หรือแม้กระทั่งการซื้อของฝาก จึงเป็นการส่งเสริมให้ชาวบ้านในบริเวณนั้นมีอาชีพเสริมเพิ่มขึ้นมีรายได้มากขึ้น และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. ด้านสังคม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก มีระดับความคิดเห็นมากในการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรคความเจริญและการพัฒนาทางสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jittangwattana & Srikhampha (2014) กล่าวไว้ว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม เมื่อชุมชนท้องถิ่นได้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบด้านสังคมทั้งด้านผลบวกและด้านผลลบต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคมทางด้านผลบวก ก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนและพัฒนาการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น

3. ด้านวัฒนธรรม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดในการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนและเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Department of Tourism (2017) เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกมาสู่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก ในด้านสังคมนั้นการท่องเที่ยวช่วยสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วัฒนธรรมอันดีงามต่อกัน อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการนำประเพณี วัฒนธรรมประจำท้องถิ่นมาเผยแพร่ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความภาคภูมิใจพร้อมทั้งหวงแหนในมรดกและศิลปวัฒนธรรมของตน ตลอดจนจนการรักษาวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติให้คงอยู่ตลอดไป

4. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดในการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Promjino, Chaiboonsri & Saosaovaphak (2016) ศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าปัจจัยดึงดูดที่สำคัญของชุมชน คือความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและได้ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมให้มีลักษณะเป็นการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้

นักท่องเที่ยวดูชื่นชม และชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลทางบวกทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป แต่เนื่องจากการท่องเที่ยวได้เข้ามาอย่างช้า ๆ จึงทำให้ชุมชนสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และชุมชนเริ่มให้ความสนใจและคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพื่อที่จะหาแนวทางในการป้องกันและลดผลกระทบนั้นด้วย

อภิปรายผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ทางด้านผลลบ

1. ด้านเศรษฐกิจ พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลางในด้านการท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruksapol, Na thongkaew & Sriwichai (2020) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะพิทักษ์ จังหวัดชุมพร พบว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบ หรือส่วนใหญ่มีผลกระทบในระดับปานกลาง และได้เสนอแนวทางการพัฒนาควรติดตามผลกระทบที่มีแนวโน้มรุนแรงและสร้างมูลค่าเพิ่มในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน รวมถึงกำหนดมาตรการบริหารจัดการที่ลดความขัดแย้งและสงครามราคา เช่น การกำหนดจุดคุ้มทุนและสร้างกลไกความร่วมมือให้เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ในลักษณะกลุ่มใหญ่ร่วมกัน เป็นต้น

2. ด้านสังคม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในด้านการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคมชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Likitsarun (2019) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบด้านสังคม ที่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลกระทบด้านสังคมมากที่สุด ได้แก่ ความปลอดภัยทางด้านชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่มีน้อยลง และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ได้แก่ ธรรมชาติมีความเสื่อมโทรม

3. ด้านวัฒนธรรม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในด้านการท่องเที่ยวชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krutwayscho et al. (2021) ได้ศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวจากวัฒนธรรมกระแสนิยมของละครที่ถ่ายทำในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผลกระทบด้านลบอาจเกิดการเข้าใจผิดต่อวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตชุมชน หากมีการนำเสนอที่ไม่ถูกต้องในการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวตามวัฒนธรรมกระแสนิยมที่สอดคล้องกับ SDGs คือ 1) ภาครัฐควรมีนโยบายรับมือกับผลกระทบจากวัฒนธรรมกระแสนิยมของละคร 2) ภาครัฐควรมีการสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน 3) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรส่งเสริมให้มีสินค้าและบริการด้านวัฒนธรรมกระแสนิยมในด้านบวกมากขึ้น และควรศึกษาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับสถานที่นั้น ๆ ด้วย

4. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดในด้านการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดปัญหาการทำลายภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Promjino, Chaiboonsri & Saosaovaphak (2016) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผลเสียด้านสิ่งแวดล้อมทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบในเรื่องของการขยายตัวของชุมชนไม่เป็นระเบียบ เกิดการรุกล้ำพื้นที่สาธารณประโยชน์ รวมถึงเรื่องปริมาณขยะ น้ำเสีย

มลพิษต่อภาวะทางอากาศในชุมชน รวมทั้งปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งทำให้เกิดเสียงดังรบกวน ทำลายความสงบเงียบของชุมชน เป็นต้น

สรุป

1. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลบวก 3 ด้าน ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์อาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม เพราะการท่องเที่ยวให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน และ 3) ด้านวัฒนธรรม เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และระดับความคิดเห็นทางด้านผลบวก อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 4) ด้านสังคม เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น

2. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมมีปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ทางด้านผลลบ 1 ด้าน ที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดชุมชนท้องถิ่น และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม เพราะการท่องเที่ยวให้เกิดปัญหาการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนท้องถิ่น 3) ด้านสังคม เพราะการท่องเที่ยวให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคมชุมชนท้องถิ่น และ 4) ด้านวัฒนธรรม เพราะการท่องเที่ยวให้เกิดปัญหาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

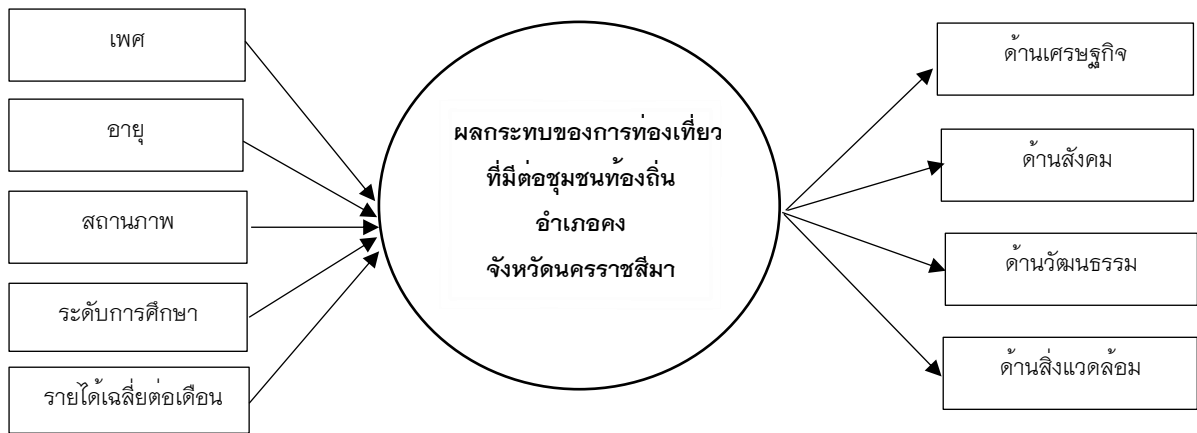
ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างจากคนในชุมชนท้องถิ่นที่มีการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เท่านั้น ควรทำการศึกษาวิจัยในชุมชนในอำเภอที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อสอบถามถึงปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและการเชื่อมโยงไปยังชุมชนอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยความพึงพอใจและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

จากภาพแสดงให้เห็นว่าลักษณะประชากรศาสตร์ของคนในชุมชน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกันในภาพรวม แต่แตกต่างกันในบางประการ ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ต้องมีการจัดประชุมถึงแนวทางในการจัดการ ด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ของชุมชนในท้องถิ่น โดยให้ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำและให้คนให้ชุมชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น โดยมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่คนในชุมชนจะได้รับอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน เพื่อป้องกันปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์ของคนในชุมชน

2. ด้านสังคม เนื่องจากชุมชนมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ชุมชนเป็นจำนวนมากในบางฤดูกาล จนเกิดผลกระทบทำให้วิถีชีวิตและค่านิยมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นทางด้านชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้และให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของวิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมของสังคมท้องถิ่น อีกทั้งเปิดให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการสอดแทรกและให้ความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและค่านิยมของคนในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการรักษาวิถีชีวิตและค่านิยมเดิมของสังคมชุมชนท้องถิ่นไว้

3. ด้านวัฒนธรรม เมื่อชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน และทำคนในชุมชนเกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างถิ่นมากขึ้น เช่น ในด้านการแต่งกาย คนในชุมชนนิยมแต่งกายท้องถิ่นหรือแบบพื้นเมืองน้อยลงส่งผลให้วิถีชีวิต วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี มีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา มีการจัดตั้งคณะกรรมการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรมและร่วมมือกับคนในชุมชนในการกันจัดทำแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม เช่น การจัดกิจกรรมตามประเพณีดั้งเดิมต่าง ๆ เพื่อเป็นการรักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีไว้

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีการก่อสร้างที่พักและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว จึงส่งผลให้เกิดปัญหาการทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่นอำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการวางแผนการพัฒนาภูมิทัศน์ ในด้านอาคารสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาภูมิทัศน์เดิมให้คงอยู่และพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวควบคู่กันไป

References

- Aderhold, P. (2011). Community Based Tourism in Sustainable Tourism Development. *Journal Great Potential with Risk/Contours (in focus)*, 21(2), 109–118.
- Bruner, E. M. (1996). Tourism in Ghana. *American Anthropologist*, 98(2), 290–304.
- Civil Registration Office Khong District, Nakhon Ratchasima Province. (2020). *Promotion of Local Administration, Khong District, Nakhon Ratchasima Province*. Retrieved April 19, 2020, from <http://www.khongcity.go.th/pdf/14822226401.pdf>
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Ithaca, NY: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of Psychology and Education*. New York: McGraw–Hill.
- Davidson, R. (1995). *Tourism* (2nd ed.) Essex: Longman.
- Department of Tourism. (2017). *Strategic Plan for Tourism Development of Thailand 2017– 2021*. Bangkok: PW Printing.
- Government Savings Bank Research Center. (2020). *Report on Economic Conditions and Trends (Economic Outlook)*. Retrieved April 9, 2020, from <https://www.gsbresearch.or.th/>
- Jittangwattana, B., & Sriksampha, P. (2014). *Sustainable Tourism Development Development*. (2nd ed.). Bangkok: Thammasarn.
- Konsila, S. (2012). *The Impacts from Tourist Attraction Development :A Case Study of Sam Phan Bok, Lao Ngam Sub–district, Pho Sai District, Ubon Ratchathani Province*(Thesis Master of Business Administration). Khon Kaen University.
- Krachaechan, C. (2020). The Study of Social Impact Assessment of People Modern Tourism Management: A Case Study of Ayutthaya Historical Phranakon Si Ayutthaya Province. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 2(3), 515–528.
- Krutwaysho, O., Tanon, N., Harnsombat, S., Boonchai, K., & Treesuk, W. (2021). Tourism Impacts of Pop Culture through Series Taken in Chiang Mai. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 11(1), 274–287.
- Likitsarun, N. (2019). Impacts of Tourism on Communities Around the Area of Phu Toei National Park Suphanburi Province. *Journal of Sports Science and Health*, 20(2), 139–150.
-

- Likert, R. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*, 3(1), 42–48.
- Ministry of Tourism and Sports. (2011). *National Tourism Development Plan 2012–2016*. Retrieved April 8, 2020, from http://www.tica.or.th/images/plan_tourism2012-2016/2012-2016.pdf
- Mueang Khong Sub-district Municipality, Nakhon Ratchasima Province. (2020). *History of Khong District, Nakhon Ratchasima Province*. Retrieved March 9, 2020, from <http://www.muangkhong.go.th/info.php?cat=1>
- Porananon, P. (2005). *The impact of the tourism industry*. Chiang Mai: Faculty of Humanities, Chiang Mai University.
- Promjino, S., Chaiboonsri, C., & Saosaovaphak, A. (2016). *The Impact of Tourism on Local Communities in Pai District, Mae Hong Son Province*. Retrieved March 9, 2020, from https://www.econ.cmu.ac.th/econ_paper/?panel=paper&std_id=561632043
- Ruksapol, A., Na thongkaew, B., & Sriwichai, U. (2020). Economic Impacts of Tourism on Community-based Tourism Destination at Koh Phithak Chumphon Province. *Burapha Journal of Business Management*, 9(1), 50–70.
- Silparcha, W. (2003). *Teaching Document of the Course of Marketing Strategies in Tourism Industry*, Department of Management Science. (2nd ed.). Bangkok: Chuan Pim.
- Tourism and Sports Office, Nakhon Ratchasima Province. (2020). *General information of Nakhon Ratchasima Province*. Nakhon Ratchasima: Tourism Promotion Group.
- Tourism Authority of Thailand. (2020). “Amazing Thailand Go Local” *Traveling Locally in Thailand with a Growing Community, Thailand Grows*. Retrieved April 28, 2020, from <http://golocal.tourismthailand.org/>
- UNWTO. (2014). *Organization Glossary of Tourism Terms*. Retrieved March 9, 2020, from <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/Glossary+of+terms.pdf>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York. Harper & Row.
- Youngdee, P., Ghuangpeng, S., & Polkerd, S. (2015). The Study of the Tourism Impacts on Economic of the Community Located Near Prasat Khao Panom Rung and Prasat Meang Tam: Buriram Province. *Rommayasan*, 13(3), 123–135.